

Prædiken til Søndag seksagesima

Mark. 4,1-20

Første tekstrække

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Markus:

Jesus gav sig igen til at undervise nede ved søen. Og en meget stor skare flokkedes om ham, så han måtte gå om bord og sætte sig i en båd ude på søen, mens hele skaren stod på bredden inde på land. Og han lærte dem meget i lignelser, og i sin undervisning sagde han til dem: »Hør her! En sædemand gik ud for at så. Og da han såede, faldt noget på vejen, og fuglene kom og åd det op. Noget faldt på klippegrund, hvor der ikke var ret meget jord, og det kom straks op, fordi der kun var et tyndt lag jord; og da solen kom højt på himlen, blev det svedet, og det visnede, fordi det ikke havde rod. Noget faldt mellem tidsler, og tidslerne voksede op og kvalte det, så det ikke gav udbytte. Men noget faldt i god jord og gav udbytte; det voksede op og groede, og noget bar tredive og noget tres og noget hundrede fold.« Og han sagde: »Den, der har ører at høre med, skal høre!« Da han var blevet alene med sine ledsagere og de tolv, spurgte de ham om lignelserne. Og han svarede dem: »Til jer er Guds riges hemmelighed givet, men til dem udenfor kommer alt i lignelser, for at de skal se og se, men intet forstå, de skal høre og høre, men intet fatte, for at de ikke skal vende om og få tilgivelse. Og han sagde til dem: »Forstår I ikke denne lignelse? Hvordan skal I så kunne forstå de andre lignelser? Sædemanden sår ordet. Med dem på vejen, hvor ordet sås, er det sådan, at når de har hørt det, kommer Satan straks og tager det ord bort, der er sået i dem. De, der bliver sået på klippegrund, er dem, der straks tager imod ordet med glæde, når de har hørt det; men de har ikke rod i sig, de holder kun ud en tid, så når der kommer trængsler eller forfølgelse på grund af ordet, falder de straks fra. Andre er dem, der bliver

sået mellem tidslerne; det er dem, som har hørt ordet, men denne verdens bekymringer og rigdommens blændværk og lyst til alt muligt andet kommer til og kvæler ordet, så det ikke bærer frugt. Men de, der bliver sået i den gode jord, det er dem, der hører ordet og tager imod det og bærer frugt, tredive og tres og hundrede fold.«

Markusevangeliet 4,1-20

”

Hvad for et væsen kan færdes på jorden på to eller fire, selv om dets stemme er én, og på tre det sig frem kan bevæge. Ene af alle det lever omskiftelig midt i naturen, enten på jorden, i luften, på havet, men når på de fleste ben det bevæger sig frem, er dets styrke i lemmerne svagest?”

Sådan lyder sfinxens gåde. Sfinxen var et monster, som havde lagt sig på vejen foran Thebens porte i det gamle Grækenland, med en løves krop og en kvindes ansigt. Enhver, der ville forbi, fik stillet den gåde. Kunne man ikke svare eller svarede forkert, blev man ædt af sfinxen. Og i meget lang tid var ingen rejsende udefra nået ind i Theben. Men i det øjeblik, nogen formåede at svare rigtigt, ville sfinxen i samme sekund styrte til jorden og dø.

Det særlige ved gåder er, at de kun har ét eneste svar, og at de kalder tålmodigt og afventende på dette ene svar. Man kan ikke snyde sig til det rigtige svar og ikke lyve sig til adgang. Derfor er det, man siger, at djævle ikke kan løse gåder. Det kan kun den, som er

Udgivet af

Grundtvigsk Forum
Nr. 749, 124 årgang
Februar 2023
ISSN 0901-2214

ren af hjertet, og som står foran sfinxen, ser ud over landskabet, giver sig god tid, kigger ind i sig selv og tager alt i betragtning, ligesom sætter alle tanker i stå – for at svaret kommer og opleves som et lyn, en indskydelse *udefra*, som havde en hjælper selv hvisket dig det i øret. I det splitsekund bliver alle gådendens gådefulde detaljer fuldstændig ligetil, for alt passer jo på svaret, og egentlig kunne man have vidst det altid.

Sådan kalder gåden ligeligt på alle, men ikke alle forstår. For dem, der forstår, er alting ligetil, nærmest barnemad. For dem udenfor er alt lige tåget, men de ser på dem indenfor og ser, hvor let det hele er for dem. Problemet er at komme forbi sfinxen, at komme forbi fra det svære til det lette. Det kan man ikke komme ved at bruge den teknik, man er vant til ved problemløsning: at gruble og gruble og sætte hjernen under højtryk. Sådan kan ingen gåder løses. Gåder kan kun løses af den, der ser ud over landskabet, giver sig god tid, kigger ind i sig selv og tager alt i betragtning – og som får den indskydelse som en gnist, der er det rigtige svar. Derefter er alting enkelt og ligetil.

I det stykke ligner gætning af gåder andre forhold, der er lige så svære som at få en kamel gennem nåleøjet eller en rig mand ind i Guds rige. At blive glad, for eksempel: det er kun den glade, der kan blive glad. At opleve lykken, for eksempel: det kan kun den lykkelige. Der findes i grunden ingen teknik, ingen opskrift. Der findes kun denne sfinx, som ligger midt på vejen og skiller mellem det svære her, som kan se det lette på den anden side. Sfinxen stiller altid samme spørgsmål – og svaret, det ligger altid lige på hånden, så man må sige: "nå, selvfølgelig". Men det kan man først, når man kan se klart. Da bliver det hele *let*.

Disse tanker om gåden og den vanskelige vej fra det svære til det lette og indskydelsen *udefra*, som gør det gådefulde ligetil, har at gøre med den gådefulde måde, Jesus i evangelierne taler om Gud på. Det er aldrig en håndbog med klare hovedsætninger og

statements til at overtage, men antydet og skjult. Udefra ser du en billedtale, der snarest fører væk fra den håndfaste religiøse manuduktion: ingen klare dogmer, men sædemænd og bryllupsgæster og perler og skatte, der ligger skjult i marken. Der er langt fra lignelsen til den klare hovedsætning. Billedet åbner sig først for den, der i en indskydelse ser dets mening: deri ligner Jesu billedtale adgangen til Thebens porte. For den der ikke har koden, forbliver ordene dunkle og gådefulde. De sidder her i kirken og undrer sig over, hvorfor disse historier om korn og sædemænd har været fortalt og fortalt gennem to tusind år og optaget mennesker: hvad skal vi med dem? Disse mennesker udenfor sidder udenfor, upåvirkede som når man bladrer i andres fotoalbum og ikke forstår, hvorfor alle disse hverdagsbilleder er så betydningsfulde.

Her er, sagt anderledes, kun adgang for den, der vil kunne sige, at han hele tiden har kendt svaret på forhånd. Den, der kommer udefra og ikke vil indlade sig på andet end at være udenfor, er som den abe, Søren Kierkegaard nævner et sted, og som kigger i spejlet og ikke ser andet end en abe, der kigger ud. Og ligegyldigt, hvor stærk en lampe man tænder, reflekterer spejlet blot lyset des stærkere. Indskydelsen, der tager spejlet til side, så man virkelig kan se, den kommer udefra, fra blikket, der strejfer ud ad rettes ind i dig selv.

Ved begyndelsen af sin virksomhed i Galilæa underviser nede ved søen, fortæller evangelisten Markus. "Og en meget stor skare flokkedes om ham". De havde hver deres grunde, deres forventninger, hver deres svar, de søgte. Det, Jesus forkyndte, var så enkelt og livgivende: livets ord, lysets ord. Klart og skinnende og strålende og rungende helt fra skabelsesberetningens "der blive lys" og Guds konstatering, at "det var såre godt" til løftet om, at Gud til sidst skal blive alt i alle og hverken nød eller død eller pine skal have nogen som helst magt over os. Vi er allerede sat over i Jesu Kristi rige, løskøbte og frelste af den ene grund, at Gud *aldrig svigter os*. Sådan lyder livets ord, og Jesus dér ved søen er

sædemanden, der strør omkring med begge hænder. Hvad er der mere at betænke sig på end at lade de ord falde i dyb og god muld med et *amen, halleluja, tak?* Her er svaret på den gåde, *du er* – på den sfinxens gåde, når du står foran spejlet og konfronterer dig med dig selv: "*hvem er jeg, hvad er meningen med mig? Er jeg frelst eller fortabt?*" – "*Du er reddet!*" – det er livets ord.

Men det kan kolde hjerner ej forstå. Det kan kun hjerter, der er oplyst og varmet til at kunne læse og opleve. Derfor er det ikke meget, Fanden får ud af at læse Bibelen: Fanden møder kun sig selv, det vil sige illusion og løgn i den gode bog. Men løggen kan ikke med nok så megen møje løse gåder, der *altid* er sværere, end en djævel kan forstå. Indsigten, lyset der ikke kastes fra din egen lampe, men lyser på dig fra teksten selv, den tændes kun af den, der har sandheden og det rene hjerte at læse med. For de øvrige er det, som evangelisten Markus skriver: "de skal se og intet se, de skal høre og intet høre."

Sfinxen er ikke særlig meddelsom, når det gælder om at finde koden til at forstå med. Den spørger blot. De bibelske historier er ikke særlig meddelsomme, når det gælder om at finde koden til forståelse. De fortæller blot. Derfor må vi som Ødipus foran sfinxen ved Thebens porte se over landskabet, spørge hvem vi selv er, lytte. Den lytten, som ikke er en følge af forståelsen, men en forudsætning for den, hedder i kirkens sammenhæng bøn. For at kunne læse må du først kunne bede. Dernæst må du kigge på dig selv: hvem er jeg? Hvordan er min identitet? Hvor finder jeg kendemærker på, hvem jeg er – hvor findes der tegn på mig, som jeg kan læse? Hvis det var et sølvfad eller en kinesisk vase, du søgte identiteten af, måtte du se efter mesterens mærke under bunden. Når det gælder dig selv, må du sige: "Herre, jeg er underfuldt skabt". Det, der i kirkens sammenhæng fastholder og minder om din identitet, det er, at du er *døbt*. Det er ikke en følge af, at du kender kristendommen, men en forudsætning. Det er derfor, vi i vores kirke holder fast i barnedåben. Du er døbt – derfor kan du forstå,

Redaktion

Sognepræst
Adam Garff
Gentofte Kirke
adg@km.dk

Sognepræst
Andreas Riis Damgaard
Præstevang Kirke, Hillerød
ard@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvigskforum.dk/Søndagslæsning
– her kan du også
tilmelde dig det
elektroniske nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Vartov — Farvergade 27
1463 København K
vartov@vartov.dk

at kristendommen har at gøre med dig. Og endelig ser du, når dit blik i sin søgen strejfer rundt, at du ikke er alene, men sammen med andre, hvis ve og vel helt afhænger af din gøren og laden. I kirkens sammenhæng taler vi om vores *næste* og om *menighed*. Den er ikke en følge af, at der holdes gudstjeneste og forkyndes kristendom, men derimod en forudsætning for, at kristendom overhovedet har betydning.

Det særlige ved gåder er, at de kun har én rigtig løsning. Resten af svarene er egentlig ikke forkerte, men blot meningsløse ligesom et stort bundt nøgler, hvoraf ingen passer i hullet. Der er ingen løgne, der passer på gåden, men altid kun én eneste løsning, som gåden ikke selv giver, men som må hentes i et øjeblik brændende indskydelse. Den indskydelse, som vi kalder *tro*, og for hvilken svaret på gåden er lige så enkelt, som det er svært for dem udenfor. Springet til troen er virkelig et spring, hvor den kolde hjerne lader sine kalkuler bag sig, indlader sig på indskydelsen og udbryder det rigtige svar, som i kirkens sammenhæng lyder som *lovsang* og *bekendelse*. Som apostlen Peter, der ved mødet med tømrersønnen og historiefortælleren og lægen Jesus alligevel udbryder: ”Sandelig, du er den levende Guds Søn”. Og som den romerske officer, der under den kors set udbryder: ”Sandelig, den mand var Guds Søn.” Ugennemsigtigt og urimeligt og fejlagtigt for alle, der står udenfor, men klart og enkelt for dem, der står indenfor. I bønner, i dåben, i menigheden, i bekendelsen.

Længe før den gåde, som Jesus er, lå sfinxen på sin klippe. Den var ikke et menneske, men havde blot en kvindes ansigt. I umindelige tider havde den stillet det samme spørgsmål til alle mennesker og ædt dem alle uden at finde på andet og nyt at spørge om. Måske havde den en længsel efter det menneske, den aldrig ville blive. I hvert fald var løsningen på gåden ganske ligetil. ”Et menneske”, svarede Ødipus. Sfinxen styrtede ned, døde og blev derved befriet.

”Hvad for et væsen kan færdes på jorden på to eller fire, selv om dets stemme er én, og på tre det sig frem kan bevæge. Ene af alle det lever omskiftelig midt i naturen, enten på jorden, i luften, på havet, men når på de fleste ben det bevæger sig frem, er dets styrke i lemmerne svagest?”

Amen.

Jan Sievert Asmussen

Sognepræst, Farum Kirke

Salmer (Den Danske Salmebog):

Nr. 4: Giv mig, Gud, en salmetunge

Nr. 598: O Gud, du ved og kender

Nr. 153: En sædemand gik ud at så

Nr. 388: Herrens røst var over vandet

Nr. 439: O du Guds Lam! med korsets skam

Nr. 217: Min Jesus, lad mit hjerte få

Nr. 401: Guds ord det er vort arvegods